

Słowo wstępne	8
 Rozdział pierwszy	
Wprowadzenie do problematyki socjologicznej	12
1. Geneza socjologicznych zainteresowań społeczeństwem	12
2. Tendencje w rozwoju socjologii	17
2.1. Socjologia historyczna	18
2.2. Socjologia analityczna	18
2.3. Socjologia empiryczna	19
3. Jan Baptysta Vico	20
4. Claude Henri de Saint-Simon	24
5. August Comte	26
6. Grupa społeczna i jej rodzaje	33
7. Teoria elit Vilfreda Pareta	39
8. Nominalizm i realizm społeczny	50
9. Herbert Spencer	52
10. Klasy konstrukcji pojęciowych w socjologii	59
10.1. Pojęcia ogólne	60
10.2. Prawa i inne typy generalizacji	60
10.3. Teorie socjologiczne	61
 Rozdział drugi	
Prekursorzy socjologii prawa	64
1. Emil Durkheim	64
2. Max Weber	75
3. Prawnicy — prekursorzy socjologii prawa	85

3.1. Friedrich Karl von Savigny	85
3.2. Jeremy Bentham	86
3.3. Rudolf Ihering	87
3.4. Eugene Ehrlich	87
3.5. Funkcjonalizm prawniczy	88
3.6. Skandynawski realizm prawniczy	90

Rozdział trzeci

Miejsce socjologii prawa w naukach prawnych	93
--	-----------

1. Sposoby ujmowania zjawisk prawnych: spekulatywne i empiryczne	93
2. Socjologia a prawo	99
3. Różne ujęcia socjologii prawa	100
4. Sposoby uprawiania socjologii prawa — teoretyczny i empiryczny	104
5. Socjologia prawa a teoria państwa i prawa	106
6. Koncepcja wielopłaszczyznowego badania prawa	110

Rozdział czwarty

Socjologia prawa na świecie i w Polsce	114
---	------------

1. Socjologia prawa na świecie	114
2. Socjologia prawa w Polsce	118
2.1 Tradycje socjologii prawa w Polsce	118
2.2. Socjologia prawa po II wojnie światowej	122
2.3. Badania empiryczne — wybrane przykłady	123

Rozdział piąty

Metody badań socjologiczno-prawnych	130
--	------------

1. Pojęcie metody i techniki badawczej	130
2. Ograniczenia stosowania metod socjologicznych w badaniach socjologiczno-prawnych	131
3. Pojęcie próby reprezentatywnej i jej znaczenie	132
4. Klasyfikacja metod badawczych stosowanych w badaniach socjologiczno-prawnych	135
4.1. Propozycje klasyfikacji — A. Podgórecki, Z. Ziemiński	135
4.2. Metody badania dokumentów	138
4.3. Obserwacja	140
4.4. Eksperyment	141
4.5. Metoda ankiety i wywiadu	142
3.6. Metody opracowywania danych — statystyczne i monograficzne	148

Rozdział szósty	
Spoleczne działanie prawa	150
1. Teoria działania prawa Leona Petrażyckiego	150
2. Hipoteza trójstopniowego działania prawa	160
3. Informacyjne, motywacyjne i kontrolne działanie prawa	163
3.1. Proces przekazywania informacji o normach prawnych	163
3.2. Motywacyjne działanie prawa	168
3.3. Kontrolne działanie normy prawnej	171
Rozdział siódmy	
Świadomość prawna	174
1. Pojęcie świadomości prawnej	174
1.1. Znajomość prawa	176
1.2. Ocena prawa	180
1.3. Postawy wobec prawa	183
1.4. Postulaty wobec prawa	184
1.5. Świadomość prawna normatywna i rzeczywista	184
2. Model kształtowania się świadomości prawnej	185
3. Kultura prawna	189
Rozdział ósmy	
Postawy wobec norm społecznych	195
1. Wprowadzenie do problematyki	195
2. Postawy wobec prawa	199
2.1. Elementy składowe postaw wobec prawa	199
2.2. Charakterystyka poszczególnych postaw wobec prawa	202
2.2.1. Postawa zasadnicza a postawa celowościowa	202
2.2.2. Legalizm	206
2.2.3. Konformizm	208
2.2.4. Oportunizm	211
2.2.5. Postawa rygoryzmu i tolerancji	212
2.2.6. Postawy ideacyjne i realne	214
2.3. Czynniki kształtujące postawy wobec prawa	215
3. Prawo jako narzędzie kontroli społecznej	218
3.1. Pojęcie kontroli społecznej i jej rodzaje	218
3.2. Rola norm prawnych w procesie kontroli społecznej	220
4. Socjalizacja	221
5. Dewiacje — wybrane teorie	224
5.1. Teoria anomii R. Mertona	224
5.2. Teoria podkultur dewiacyjnych A. Cohena	226
5.3. Teoria dewiacji E. Lemerta	228

5.4. Teoria zróżnicowanych powiązań E.H. Sutherlanda	230
5.5. Teoria dewiacji T. Hirschiego	232

Rozdział dziewiąty

Polityka prawa, tworzenie i stosowanie prawa	236
1. Koncepcje polityki prawa	236
2. Tworzenie i polityka tworzenia prawa	240
2.1. Koncepcje ograniczające rolę organów państwowych w tworzeniu prawa	241
2.2. Koncepcje woluntaryzmu prawodawczego państwa	243
2.3. Koncepcje racjonalnych działań prawodawczych	245
3. Stosowanie prawa	254
3.1. Pojęcie stosowania prawa	254
3.2. Model teoretyczny procesu stosowania prawa	258
4. Opinia publiczna a polityka prawa	263

Rozdział dziesiąty

Funkcje prawa i jego prestiż	267
1. Pojęcie funkcji prawa i ich klasyfikacja	267
2. Prestiż prawa	272